HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

21 decembrie 2016*

„Trimitere preliminară — Codul vamal comunitar — Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 — Articolul 96 — Regim de tranzit extern — Noțiunea «transportator» — Neprezentarea mărfurilor la biroul vamal de destinație — Răspundere — Subcontractant al transportului care a predat mărfurile transportatorului principal în zona de staționare a biroului vamal de destinație și care a preluat din nou aceste mărfuri cu ocazia unui traseu subsecvent”

În cauza C-547/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Kúria (Curtea Supremă, Ungaria), prin decizia din 29 septembrie 2015, primită de Curte la 20 octombrie 2015, în procedura

Interservice d.o.o. Koper

împotriva

Sándor Horváth,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz (raportor), președinte de cameră, domnii E. Juhász și C. Vajda, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Horváth, de J. Ocsák, ügyvéd;

— pentru guvernul maghiar, de G. Koós și de M. Z. Fehér, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de L. Grønfeldt și de A. Sipos, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 iulie 2016,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: maghiara.

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 96 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO 1992, L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 648/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2005 (JO 2005, L 117, p. 13, Ediție specială, 02/vol. 17, p. 220) (denumit în continuare „Codul vamal”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Interservice d.o.o. Koper, pe de o parte, și domnul Sándor Horváth, pe de altă parte, în legătură cu recuperarea taxelor vamale plătite de cea dintâi autorităților vamale slovene, în calitatea sa de „principal obligat”, în urma unei sustrageri de sub supravegherea vamală a mărfurilor transportate sub regimul de tranzit comunitar extern de către cel din urmă, în calitate de subcontractant al transportului.

Cadrul juridic

3 Articolul 4 punctul 21 din Codul vamal definește noțiunea „titularul regimului” ca fiind „persoana pe seama căreia s-a făcut declarația vamală sau persoana căreia i-au fost transferate drepturile și obligațiile persoanei menționate anterior în ceea ce privește regimul vamal”.

4 Articolul 37 din Codul vamal prevede:

„(1) Mărfurile introduse pe teritoriul vamal al Comunității se află sub supraveghere vamală din momentul intrării lor. Ele pot fi supuse unor controale vamale în conformitate cu dispozițiile în vigoare.

(2) Ele rămân sub o astfel de supraveghere atâta timp cât este necesar pentru a se stabili statutul lor vamal, dacă este cazul, și, în cazul mărfurilor necomunitare și fără a aduce atingere articolului 82 alineatul (1), până ce li se modifică statutul vamal, […] intră într-o zonă liberă sau antrepozit liber sau se reexportă sau se distrug în conformitate cu articolul 182.”

5 Articolul 92 din Codul vamal prevede:

„(1) Regimul de tranzit extern ia sfârșit și obligațiile titularului se consideră îndeplinite atunci când mărfurile plasate sub acest regim și documentele solicitate sunt prezentate la biroul vamal de destinație în conformitate cu dispozițiile regimului respectiv.

(2) Autoritățile vamale încheie regimul atunci când sunt în măsură să stabilească, pe baza comparației datelor disponibile de la biroul vamal de plecare cu cele de la biroul vamal de destinație, că regimul a luat sfârșit în mod corect.”

6 Potrivit articolului 96 din Codul vamal:

„(1) Principalul obligat este titularul regimului de tranzit comunitar extern. El răspunde pentru:

(a) prezentarea în vamă a mărfurilor intacte la biroul vamal de destinație în termenul prevăzut și cu respectarea întocmai a măsurilor de identificare adoptate de autoritățile vamale;

(b) respectarea dispozițiilor referitoare la regimul de tranzit comunitar.

(2) Sub rezerva obligațiilor prevăzute la alineatul (1) ale principalului obligat, un transportator sau destinatar al mărfurilor care acceptă mărfurile știind că ele sunt plasate sub un regim de tranzit comunitar este, de asemenea, obligat să prezinte mărfurile intacte la biroul vamal de destinație în termenul prevăzut și cu respectarea întocmai a măsurilor de identificare adoptate de autoritățile vamale.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

7 Friedler Spedition GmbH a însărcinat IGAZ Trans Kft să transporte mărfuri provenite din China, sosite în container în portul Koper, în Slovenia.

8 Pe de o parte, IGAZ Trans a încredințat ea însăși societății Interservice, reclamantă în litigiul principal, îndeplinirea formalităților vamale. Pe de altă parte, IGAZ Trans a încredințat domnului Horváth, pârât în litigiul principal, sarcina de a transporta mărfurile în cauză de la Koper la Viena, în Austria, iar după îndeplinirea formalităților vamale până la Roma, în Italia.

9 Interservice a inițiat la 11 decembrie 2008 procedura de tranzit comunitar extern prin trimiterea pe cale electronică a declarației de tranzit pe care era aplicată litera T biroului vamal din Koper. Pe de altă parte, ea a emis și a transmis domnului Horváth mandatul necesar pentru a obține din partea autorităților vamale punerea la dispoziție a mărfurilor în cauză, precum și scrisoarea de trăsură CMR (scrisoare de expediere întocmită pe baza Convenției referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele, semnată la Geneva la 19 mai 1956, astfel cum a fost modificată prin protocolul semnat la Geneva la 5 iulie 1978).

10 În vederea încheierii regimului de tranzit comunitar extern, mărfurile respective trebuiau să fie prezentate la biroul vamal de destinație din Viena, în Austria, cel târziu la 18 decembrie 2008.

11 După preluarea mărfurilor în discuție de la biroul vamal din Koper, domnul Horváth le-a transportat până în parcarea biroului vamal din Viena, menționat pe scrisoarea de trăsură CMR, unde a rămas între 12 și 17 decembrie 2008 cu containerul în care acestea se aflau. Aici a predat reprezentantului IGAZ Trans documentele de tranzit care permiteau îndeplinirea formalităților vamale. Potrivit susținerilor IGAZ Trans, reprezentantul a transmis apoi aceste documente către Friedler Spedition, în scopul efectuării formalităților vamale. Domnul Horváth s-a întors în Ungaria la data de 17 decembrie 2008, lăsând containerul menționat în Viena.

12 După ce a revenit la Viena la data de 18 decembrie 2008, domnul Horváth a transportat mărfurile în discuție până la destinatarul lor final în Italia, pe baza unei noi scrisori de trăsură care i-a fost înmânată de către reprezentantul IGAZ Trans.

13 Mărfurile respective nu au fost prezentate la biroul vamal de destinație din Viena.

14 Autoritățile vamale slovene au descoperit că Friedler Spedition și IGAZ Trans le trimiseseră documente false pentru a face dovada încheierii procedurii de tranzit extern. Considerând că aceste mărfuri făcuseră obiectul unei sustrageri de sub supravegherea vamală, autoritățile au obligat societatea Interservice, în calitate de principal obligat, să plătească suma de 11 196,49 euro cu titlu de taxe vamale, taxă pe valoarea adăugată (TVA) și dobânzi de întârziere, pe care această societate a achitat-o la data de 16 octombrie 2009.

15 Interservice, în temeiul răspunderii extracontractuale, a introdus o acțiune în justiție împotriva domnului Horváth, în vederea obligării acestuia să îi plătească suma de 11 196,49 euro, pe lângă dobânzile și cheltuielile conexe, cu titlu de reparație pentru prejudiciul său, susținând că, în temeiul

articolului 96 alineatul (2) din Codul vamal, transportatorul este răspunzător împreună cu principalul obligat pentru prezentarea mărfurilor, chiar dacă acționează în mod concret numai în calitate de subcontractant al transportului.

16 Întrucât instanțele de prim grad de jurisdicție și de apel au respins acțiunea menționată în special pentru motivul că articolul 96 alineatul (2) din Codul vamal nu se aplică unui subcontractant al transportului, Interservice a sesizat cu recurs Kúria (Curtea Supremă, Ungaria).

17 Aceasta arată că soluționarea litigiului principal depinde de aspectul dacă la originea datoriei vamale suportate de Interservice, în calitate de principal obligat, în temeiul articolului 203 din Codul vamal se află un comportament nelegal și culpabil al domnului Horváth. Ea precizează că domnul Horváth a acceptat mărfurile în cauză știind că erau plasate sub regimul de tranzit comunitar extern, dar, cu toate acestea, nu s-a asigurat, înainte de a continua transportul lor de la Viena până la Roma, că IGAZ Trans sau Friedler Spedition le prezentaseră efectiv la biroul vamal de destinație. Instanța de trimitere adaugă că nu există mai multe elemente în cadrul procedurii pe fond care să indice că pârâtul avea cunoștință despre o sustragere a acestor mărfuri de sub supravegherea vamală.

18 În aceste condiții, Kúria (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 96 alineatul (2) din [Codul vamal] trebuie interpretat în sensul că se consideră drept transportator al mărfurilor nu numai persoana care încheie un contract de transport privind mărfurile în cauză cu vânzătorul (transportatorul contractual sau principal), ci și persoana care efectuează transportul, total sau parțial, în temeiul unui alt contract de transport încheiat cu transportatorul contractual sau principal (subcontractantul transportului)?

2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ, articolul 96 alineatul (2) din [Codul vamal] trebuie interpretat în sensul că, într-o situație precum cea din litigiul principal, subcontractantul transportului este obligat să se asigure în mod corespunzător, înainte de a continua transportul mărfurilor, că transportatorul principal a prezentat în mod efectiv mărfurile la biroul vamal de destinație conform prevederilor aplicabile?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

19 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă noțiunea „transportator”, care are o obligație de a prezenta mărfurile intacte la biroul vamal de destinație, prevăzută la articolul 96 alineatul (2) din Codul vamal, trebuie interpretată în sensul că desemnează orice persoană, inclusiv un subcontractant al transportului, care realizează efectiv transportul mărfurilor plasate sub regimul de tranzit comunitar extern.

20 În lipsa unei definiții a termenului „transportator” în Codul vamal, trebuie, potrivit unei jurisprudențe constante, să se determine domeniul de aplicare al acestei noțiuni de drept al Uniunii, ținând seama atât de termenii săi, cât și de contextul și de obiectivele sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 aprilie 2015, Angerer, C-477/13, EU:C:2015:239, punctul 26 și jurisprudența citată).

21 În ceea ce privește modul de redactare a articolului 96 alineatul (2) din Codul vamal, trebuie observat că sunt necesare două condiții pentru ca un „transportator” să poată fi supus unei obligații de a prezenta mărfurile intacte la biroul vamal de destinație, în sensul acestei dispoziții. Este vorba, pe de o

parte, despre acceptarea mărfurilor, care presupune preluarea fizică și deținerea materială a acestora, și, pe de altă parte, despre cunoașterea, în momentul acceptării, a faptului că acestea sunt plasate sub regimul de tranzit comunitar.

22 În ceea ce privește contextul și obiectivul dispoziției menționate, trebuie arătat că aceasta instituie o răspundere a transportatorului în paralel cu cea a principalului obligat, prevăzută la articolul 96 alineatul (1) din Codul vamal. Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 47-49 din concluzii, răspunderea transportatorului se distinge totuși de cea a principalului obligat atât prin temeiul, cât și prin întinderea sa.

23 Astfel, răspunderea principalului obligat se întemeiază pe calitatea sa de „titular” al regimului de tranzit, acesta fiind definit la articolul 4 punctul 21 din Codul vamal drept persoana pe seama căreia s-a făcut declarația vamală sau persoana căreia i-au fost transferate drepturile și obligațiile persoanei menționate anterior în ceea ce privește regimul vamal. În calitatea sa de titular al regimului de tranzit, principalul obligat este, în temeiul articolului 96 alineatul (1) litera (b) din Codul vamal, răspunzător pentru respectarea ansamblului dispozițiilor referitoare la acest regim.

24 În schimb, răspunderea transportatorului prevăzută la articolul 96 alineatul (2) din Codul vamal își are temeiul în controlul material al mărfurilor și în cunoașterea faptului că ele sunt plasate sub regimul de tranzit comunitar. Această dispoziție obligă transportatorul care acceptă mărfurile știind că ele sunt plasate sub un astfel de regim, în calitatea sa de deținător material al mărfurilor respective, să le prezinte intacte la biroul vamal de destinație în termenul prevăzut și cu respectarea măsurilor de identificare adoptate de autoritățile vamale.

25 În această privință, este lipsit de pertinență aspectul dacă persoana care deține material mărfurile le transportă în temeiul unui acord de subcontractare încheiat cu transportatorul principal. Orice altă interpretare ar permite unor persoane să scape de răspunderea lor, care decurge din dispoziția respectivă, pentru motivul că acționează în temeiul unui acord de subcontractare, chiar dacă au controlul material asupra mărfurilor în cauză și știu că ele sunt plasate sub regimul de tranzit.

26 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că noțiunea „transportator”, care are o obligație de a prezenta mărfurile intacte la biroul vamal de destinație, prevăzută la articolul 96 alineatul (2) din Codul vamal, trebuie interpretată în sensul că desemnează orice persoană, inclusiv un subcontractant al transportului, care realizează efectiv transportul mărfurilor plasate sub regimul de tranzit comunitar extern și care a acceptat transportul respectiv știind că ele erau plasate sub acest regim.

Cu privire la a doua întrebare

27 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 96 alineatul (2) din Codul vamal trebuie interpretat în sensul că un subcontractant al transportului precum cel în discuție în litigiul principal, care, pe de o parte, a predat mărfurile însoțite de documentul de tranzit transportatorului principal în parcarea biroului vamal de destinație și care, pe de altă parte, a preluat din nou aceste mărfuri cu ocazia unui traseu subsecvent, avea obligația de a se asigura de prezentarea lor la biroul vamal de destinație și dacă poate fi ținut răspunzător pentru lipsa unei astfel de prezentări.

28 În această privință, este necesar să se constate că articolul 96 alineatul (2) din Codul vamal nu permite ca un subcontractant al transportului precum cel în discuție în litigiul principal să fie ținut răspunzător pentru lipsa prezentării mărfurilor la biroul vamal de destinație decât dacă acest subcontractant al transportului este obligat să asigure prezentarea respectivă ca urmare a acceptării mărfurilor și a cunoașterii plasării lor sub regimul de tranzit comunitar, în sensul acestei dispoziții.

29 În speță, în măsura în care din decizia de trimitere reiese că domnul Horváth a acceptat inițial mărfurile în discuție în litigiul principal știind că ele erau plasate sub regimul de tranzit comunitar extern, din răspunsul la prima întrebare rezultă că el avea obligația de a le prezenta la biroul vamal de destinație în ceea ce privește transportul mărfurilor respective de la Koper la Viena.

30 Prin urmare, trebuie să se examineze, pe de o parte, dacă domnul Horváth a fost exonerat de această obligație prin predarea mărfurilor menționate însoțite de documentul de tranzit reprezentantului transportatorului principal, IGAZ Trans, în parcarea biroului vamal de destinație în Viena și, pe de altă parte, în cazul unui răspuns afirmativ, dacă noua preluare a acelorași mărfuri cu ocazia transportului lor subsecvent de la Viena la Roma l-a supus încă o dată obligației menționate anterior.

31 Cu privire la aspectul dacă domnul Horváth a fost exonerat de obligația de a prezenta mărfurile la biroul vamal de destinație prin predarea mărfurilor în discuție în litigiul principal reprezentantului transportatorului principal, IGAZ Trans, în zona de staționare a biroului vamal de destinație în Viena, din răspunsul la prima întrebare preliminară reiese că răspunderea transportatorului, prevăzută la articolul 96 alineatul (2) din Codul vamal, își are temeiul în controlul material al mărfurilor. Prin urmare, transportatorul care transferă controlul respectiv unui alt transportator prin predarea mărfurilor este, în principiu, exonerat de obligația sa, în temeiul acestei dispoziții, cu condiția ca celălalt transportator să cunoască faptul că mărfurile sunt plasate sub regimul de tranzit comunitar.

32 Astfel, deși supunerea mărfurilor supravegherii vamale prevăzute la articolul 37 din Codul vamal se opune ca transportatorul să poată fi liberat, prin predarea mărfurilor oricărei alte persoane, de răspunderea care îi revine în temeiul articolului 96 alineatul (2) din acest cod, acesta din urmă poate fi totuși exonerat de răspunderea în cauză prin predarea lor unei alte persoane supuse, conform articolului 96 menționat, unei obligații de a prezenta în mod corespunzător mărfurile la biroul vamal de destinație, precum un alt transportator care acceptă mărfurile știind că ele sunt plasate sub regimul de tranzit comunitar.

33 În speță, din constatările instanței de trimitere rezultă că domnul Horváth a transportat mărfurile în discuție în litigiul principal până în parcarea biroului vamal de destinație în Viena. Apoi s-a întors în Ungaria, lăsând în Viena containerul în care acestea se aflau, după ce a predat documentul de tranzit pe baza căruia fusese efectuat transportul reprezentantului transportatorului principal, IGAZ Trans. Potrivit susținerilor IGAZ Trans, reprezentantul acesteia a transmis ulterior documentul menționat către Friedler Spedition în vederea îndeplinirii formalităților vamale. Sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, rezultă, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 52 din concluzii, că domnul Horváth a fost exonerat de obligația sa în temeiul articolului 96 alineatul (2) din Codul vamal în momentul în care a predat aceste mărfuri însoțite de documentul de tranzit reprezentantului transportatorului principal IGAZ Trans. Împrejurarea că IGAZ Trans a transmis ulterior acest document către Friedler Spedition este, în această privință, lipsită de relevanță.

34 Dacă s-ar dovedi că domnul Horváth a fost în mod efectiv exonerat de răspunderea care îi revine în temeiul articolului 96 alineatul (2) din Codul vamal prin predarea mărfurilor în discuție în litigiul principal însoțite de documentul de tranzit reprezentantului IGAZ Trans, în calitatea sa anterioară de „transportator” în sensul acestei dispoziții, acestuia nu i se poate impune obligația de a se asigura, după această predare și înainte de noua luare în primire a mărfurilor respective cu ocazia transportului lor până la destinatarul final la Roma, că mărfurile au fost în mod corespunzător prezentate intacte la biroul vamal de destinație în Viena.

35 Astfel, în această ipoteză, ar fi tot de competența instanței de trimitere să verifice dacă domnul Horváth a devenit din nou răspunzător, în temeiul articolului 96 alineatul (2) din Codul vamal, prin preluarea mărfurilor în discuție în litigiul principal cu ocazia transportului lor de la Viena la Roma.

36 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 61 din concluzii, dacă mărfurile în discuție în litigiul principal erau în continuare plasate sub regimul de tranzit comunitar extern în momentul în care domnul Horváth le-a preluat din nou în vederea efectuării transportului și dacă acesta din urmă cunoștea aspectul respectiv, el ar putea îndeplini din nou condițiile articolului 96 alineatul (2) din Codul vamal pentru a redeveni astfel debitor al obligației prevăzute de această dispoziție.

37 În cauza principală, în măsura în care din decizia de trimitere reiese că mărfurile în discuție în litigiul principal nu au fost prezentate la biroul vamal de destinație în Viena, regimul de tranzit comunitar extern nu a putut lua sfârșit la data stabilită în conformitate cu dispozițiile articolului 92 din Codul vamal și nu se poate exclude faptul că ele erau în continuare plasate sub acest regim atunci când domnul Horváth le-a preluat din nou, la data de 18 decembrie 2008, pentru a le transporta până la destinatarul lor final la Roma. În plus, informațiile de care Curtea dispune nu permit să se stabilească cu certitudine dacă domnul Horváth avea eventual cunoștință de faptul că aceste mărfuri erau în continuare plasate sub regimul de tranzit.

38 Prin urmare, este de competența instanței de trimitere să verifice dacă mărfurile în discuție în litigiul principal erau în continuare plasate sub regimul de tranzit comunitar extern în momentul în care domnul Horváth le-a preluat din nou și dacă domnul Horváth avea cunoștință de acest lucru. În caz contrar, nu se poate considera că această preluare i-a impus din nou o obligație de a se asigura că mărfurile respective au fost prezentate în mod corespunzător la biroul vamal de destinație.

39 Având în vedere ansamblul acestor considerații, trebuie să se răspundă la cea de a doua întrebare că articolul 96 alineatul (2) din Codul vamal trebuie interpretat în sensul că un subcontractant al transportului precum cel în discuție în litigiul principal, care, pe de o parte, a predat mărfurile însoțite de documentul de tranzit transportatorului principal în parcarea biroului vamal de destinație și care, pe de altă parte, a preluat din nou aceste mărfuri cu ocazia unui traseu subsecvent, nu avea obligația de a se asigura de prezentarea lor la biroul vamal de destinație și nu poate fi ținut răspunzător pentru lipsa unei astfel de prezentări decât dacă știa, în momentul în care a luat din nou în primire mărfurile respective, că regimul de tranzit nu luase sfârșit în mod legal, verificarea acestui aspect fiind de competența instanței de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

40 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) **Noțiunea „transportator”, care are o obligație de a prezenta mărfurile intacte la biroul vamal de destinație, prevăzută la articolul 96 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 648/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2005, trebuie interpretată în sensul că desemnează orice persoană, inclusiv un subcontractant al transportului, care realizează efectiv transportul mărfurilor plasate sub regimul de tranzit comunitar extern și care a acceptat transportul respectiv știind că ele erau plasate sub acest regim.**

2) **Articolul 96 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2913/92, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 648/2005, trebuie interpretat în sensul că un subcontractant al transportului precum cel în discuție în litigiul principal care, pe de o parte, a predat mărfurile însoțite de documentul de tranzit transportatorului principal în parcarea biroului**

vamal de destinație și care, pe de altă parte, a preluat din nou aceste mărfuri cu ocazia unui traseu subsecvent, nu avea obligația de a se asigura de prezentarea lor la biroul vamal de destinație și nu poate fi ținut răspunzător pentru lipsa unei astfel de prezentări decât dacă știa, în momentul în care a luat din nou în primire mărfurile respective, că regimul de tranzit nu luase sfârșit în mod legal, verificarea acestui aspect fiind de competența instanței de trimitere.

Semnături